

การดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงการทุจริต
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565
(O37)

กรมส่งเสริมการเกษตร

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน
ของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565
ผลบริหารความเสี่ยงการทุจริต
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ชื่อกระบวนการ/งาน : โครงการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร การจัดซื้อระบบการเพิ่มประสิทธิภาพฐานข้อมูลเพื่อการขึ้นทะเบียนเกษตรกรและการบริการเกษตรกร

1. ข้อมูลพื้นฐานของโครงการ

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรในกลุ่มผู้ปลูกพืชทำไร่ นา สวนผสม ทำนาเกลือและเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ จากเกษตรกรที่ทำการเกษตรในพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ และไม่มีเอกสารสิทธิ์ เพื่อต้องการทราบสถานการณ์การเพาะปลูกของเกษตรกรประมาณการผลผลิตที่จะออกสู่ตลาดในช่วงเวลาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง โดยเกษตรกรจะต้องเป็นผู้มาแจ้งขึ้นทะเบียนที่สำนักงานเกษตรอำเภอตามที่ตั้งแปลงปลูก เมื่อทำการเพาะปลูกแล้ว 15 วัน

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้นำเครื่องมือ และเทคโนโลยีมาปรับปรุงวิธีการรับขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร และการตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับแจ้งจากเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

- ตรวจสอบยืนยันตัวบุคคลกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง
- ตรวจสอบรูปขอบแปลงที่ดินกับฐานข้อมูลการถือครองที่ดินของกรมที่ดินและสำนักงานการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)
- นำเครื่องจับพิกัดภูมิศาสตร์ GPS มาใช้ในการจัดเก็บพิกัดที่ตั้งแปลง วัดขนาดพื้นที่
- วาดผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัล โดยใช้แผนที่ภาพถ่ายดาวเทียมค้นหาพิกัดและโปรแกรม GISagro
- ประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Qgis และใช้แผนที่ Google Map ในการค้นหาพิกัดและวาดผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัล

- พัฒนา Mobile Application ชื่อ FARMBOOK ซึ่งเป็นสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลที่ใช้แทนสมุดทะเบียนเกษตรกร โดยเกษตรกรทุกคนสามารถดาวน์โหลดได้ผ่านสมาร์ตโฟนระบบแอนดรอยด์ และไอโอเอส (iOS) ช่วยอำนวยความสะดวกให้เกษตรกรสามารถแจ้งปรับปรุงข้อมูลในทะเบียนได้ด้วยตนเองผ่านสมาร์ตโฟน หรือเครื่องคอมพิวเตอร์แท็บเล็ต (Tablet) โดยไม่ต้องเดินทางมาที่สำนักงานเกษตรอำเภอ และสามารถตรวจสอบความถูกต้องและความเป็นปัจจุบันของข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ตามที่ให้ข้อมูล

ไว้กับกรมส่งเสริมการเกษตรได้ทุกที่ทุกเวลาเพื่อสิทธิประโยชน์และการเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ และใช้เป็นหลักฐานยืนยันตัวตน ความเป็นเกษตรกรในรูปแบบดิจิทัล รวมทั้งยังเป็นช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร จากภาครัฐ และการตรวจสอบสิทธิเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือในกรณีประสบภัยพิบัติหรือตามมาตรการแก้ปัญหาอื่น ๆ ของภาครัฐ

ในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร จะต้องมีการวาดผังแปลงเกษตรกรรวมดิจิทัล ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ ในการตรวจสอบความซ้ำซ้อนของแปลงเพาะปลูกที่เกษตรกรแจ้งปรับปรุงข้อมูลสามารถนา ผังแปลงมาซ้อนทับกับข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมในพื้นที่ประสบภัยธรรมชาติ เพื่อวิเคราะห์แปลงที่ได้รับผลกระทบ เป็นข้อมูลในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านพืช และโครงการประกันภัยพืชผล รวมทั้ง สามารถนาไปซ้อนทับกับชั้นข้อมูลภูมิสารสนเทศอื่นๆ เพื่อวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของแปลงนั้น ๆ เช่น ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช เขตชลประทาน ชั้นคุณภาพน้ำบาดาล พื้นที่ต้นน้ำ รวมถึงการวิเคราะห์สถานที่ตั้งของแปลงเพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดนโยบายต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการด้านการตลาด

เมื่อเกษตรกรแจ้งขึ้นทะเบียน ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร และจัดทำผังแปลงดิจิทัลแล้วจะนำข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบและประมวลผลมาจัดพิมพ์ลงในสมุดทะเบียนเกษตรกรเพื่อยืนยันตัวตนเกษตรกร และใช้ประกอบ ในการเข้าร่วมโครงการหรือมาตรการต่าง ๆ ของภาครัฐ ดังนั้น การแจ้งขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร เป็นประจำทุกปี ข้อมูลจะมีความครบถ้วนเป็นปัจจุบันทำให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากทำให้ภาครัฐ สามารถวางแผนการผลิต การตลาด ส่งเสริมสนับสนุนเกษตรกรได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและจัดทำโครงการมาตรการต่างๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือเกษตรกรได้อีกด้วย ดังจะเห็นได้จากการที่หน่วยงานภาครัฐเชื่อมโยงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรไปใช้เป็นข้อมูลประกอบโครงการและมาตรการ เพื่อให้การสนับสนุน และช่วยเหลือเกษตรกรเป็นจำนวนมากในปีที่ผ่านมา เช่น

- การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านพืช
- โครงการประกันภัยข้าวนาปีและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
- โครงการส่งเสริมปลูกพืชหลากหลายฤดูนาปรัง
- โครงการสนับสนุนต้นทุนการผลิตให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี
- โครงการช่วยเหลือค่าเก็บเกี่ยวและปรับปรุงคุณภาพข้าว
- โครงการเยียวยาเกษตรกรชาวสวนลำไย
- โครงการสนับสนุนค่าบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพผลผลิตเกษตรกรผู้ปลูกข้าว
- โครงการประกันรายได้ พืชเศรษฐกิจ (ข้าว ปาล์มน้ำมัน มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์)

ในปี 2565 กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร เน้นหนักในการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรแจ้งข้อมูลการปรับปรุงกิจกรรมการเกษตรตามข้อเท็จจริงด้วยตนเองผ่าน Mobile Application รวมทั้ง เพิ่มประสิทธิภาพและบำรุงรักษาฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร สำหรับการให้บริการบันทึกข้อมูลและประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ เพื่อให้ทะเบียนเกษตรกรมีข้อมูลที่ต้องการ ครบถ้วน นำไปสู่การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้านการเกษตรจัดทำ

สารสนเทศด้านการเกษตรในภาพรวมของประเทศที่ถูกต้อง สามารถนำไปเผยแพร่บูรณาการใช้ประโยชน์ได้ทั่วไปทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นข้อมูลประกอบโครงการและมาตรการต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพซึ่งจะทำให้เกษตรกรได้รับประโยชน์อย่างสูงสุด

ที่มา : คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 โครงการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

2. วิธีดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงการทุจริต

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงกระบวนการจัดซื้อระบบการเพิ่มประสิทธิภาพฐานข้อมูลเพื่อการขึ้นทะเบียนเกษตรกรและการบริการเกษตรกร โครงการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ดังนี้

ตารางที่ 1 วิธีดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	วิธีการดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงการทุจริต	ระยะเวลา
1	ขั้นตอน : การกำหนด TOR ประเด็น : กำหนด TOR ไม่ครบถ้วนตามความต้องการ	1. จัดการประชุมเพื่อรวบรวมความต้องการและระดมความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง 2. เชิญผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ มาให้ความรู้หรือมาร่วมประชุมให้ความเห็นเกี่ยวกับด้านเทคนิคและกระบวนการตรวจรับพัสดุ 3.หารือเกี่ยวกับการกำหนดวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง จากเจ้าหน้าที่พัสดุโดยตำแหน่งหรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงของหน่วยงาน เช่น กลุ่มพัสดุกองคลัง เพื่อให้เป็นตามกฎหมาย	ไตรมาสที่ 1 - 2

		กฎกระทรวง กฎระเบียบ หนังสือเวียนต่าง ๆ ที่เป็นปัจจุบัน	
2	ขั้นตอน : การเลือกวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง ประเด็น : เลือกวิธีการจัดซื้อจัดจ้างไม่เหมาะสม	การเลือกวิธีการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างมีความหลากหลาย ซึ่งมีหลายปัจจัยที่ต้องนำมาพิจารณา รวมถึงกฎหมาย กฎกระทรวง กฎระเบียบ หนังสือเวียนต่าง ๆ ในปัจจุบันที่พึงประกาศใช้เพื่อให้การกำหนดวิธีการจัดซื้อจัดจ้างมีความเหมาะสม จำเป็นต้องหารือเจ้าหน้าที่พัสดุโดยตำแหน่ง หรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงของหน่วยงาน เช่น กลุ่มพัสดุ กองคลัง	ไตรมาสที่ 1 - 2
3	ขั้นตอน : การยื่นเสนอราคาโดยวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป ด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) ประเด็น : ไม่มีผู้เสนอราคา หรือเสนอราคาเพียงรายเดียว	1. ทำประชาวิจารณ์ ตามระยะเวลาที่กำหนดเพื่อรับฟังความคิดเห็น พร้อมทั้งนำร่าง TOR ประกาศเผยแพร่หลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์หน่วยงาน เว็บไซต์กรมบัญชีกลาง 2. กระประกาศประกวดราคา ประกาศเผยแพร่หลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์หน่วยงาน เว็บไซต์กรมบัญชีกลาง และบอร์ดหน้าสำนักงาน	ไตรมาสที่ 1 - 2

ตารางที่ 1 วิธีดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงการทุจริต (ต่อ)

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	วิธีการดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงการทุจริต	ระยะเวลา
4	ขั้นตอน : การพิจารณาผล ประเด็น : การตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้อง หรือตรวจสอบคุณลักษณะผิดพลาด	1. ทำตารางเปรียบเทียบคุณลักษณะที่กำหนด และที่ผู้ยื่นข้อเสนอเปรียบเทียบ 2. ตรวจสอบเอกสาร แคตตาล็อกอย่างละเอียดถี่ถ้วน รวมถึงหนังสือรับรอง ใบอนุญาตต่าง ๆ	ไตรมาสที่ 1 - 2
5	ขั้นตอน : กระบวนการตรวจรับ ประเด็น : การส่งมอบของไม่ตรงตามคุณสมบัติ	1. จัดทำเอกสารคุณลักษณะที่กรมฯ กำหนด และที่ผู้ยื่นข้อเสนอ เป็นรายการนำตรวจเป็นข้อ ๆ	ไตรมาสที่ 3 - 4

หรือไม่ตรงตามระยะเวลาที่กำหนดในสัญญา	<p>2. จัดทำการถ่ายรูปรูปอุปกรณ์ หมายเลขเครื่อง ระบุคณะกรรมการตรวจรับปฏิบัติหน้าที่ พร้อมจัดทำเป็นบันทึกและพิมพ์เป็นเอกสาร ประกอบแนบในการตรวจรับ</p> <p>3. ให้ผู้ขายจัดทำแผนเสนอหลังจากลงนามในสัญญา</p> <p>4. กำกับการดำเนินงานของผู้ขายให้เป็นไปตามแผนอย่างใกล้ชิด</p> <p>5. ประชุมหารือกับผู้ที่มีความรู้และตำแหน่งทางด้านพัสดุโดยตรง ในประเด็นข้อสงสัย ประเด็นกฎระเบียบในการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นรายกรณีไป เพื่อไม่ให้หลุดประเด็น กรอบข้อมูลกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการบริหารสัญญา</p>	
--------------------------------------	--	--

2. การดำเนินการจัดการความเสี่ยงการทุจริต

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงกระบวนการจัดซื้อระบบการเพิ่มประสิทธิภาพฐานข้อมูลเพื่อการขึ้นทะเบียนเกษตรกรและการบริการเกษตรกร โครงการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 และจากผลการประเมินในช่วงระหว่างเดือนมกราคม - เมษายน 2565 ดังนี้

2.1 จัดการประชุมเพื่อรวบรวมความต้องการ และระดมความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง

2.2 เชิญผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ มาให้ความรู้ หรือมาร่วมประชุมให้ความเห็นเกี่ยวกับด้านเทคนิค และกระบวนการตรวจรับพัสดุ

2.3 หารือเกี่ยวกับการกำหนดวิธีการจัดซื้อจัดจ้างไม่เหมาะสม จากเจ้าหน้าที่พัสดุโดยตำแหน่ง หรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงของหน่วยงาน เช่น กลุ่มพัสดุ กองคลัง เพื่อให้เป็นตามกฎหมาย กฎกระทรวง กฎระเบียบ หนังสือเวียนต่าง ๆ ที่เป็นปัจจุบัน

2.4 การเลือกวิธีการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างมีความหลากหลาย ซึ่งมีหลายปัจจัยที่ต้องนำมาพิจารณา รวมถึงกฎหมาย กฎกระทรวง กฎระเบียบ หนังสือเวียนต่าง ๆ ในปัจจุบันที่พึงประกาศใช้เพื่อให้การกำหนดวิธีการจัดซื้อจัดจ้างมีความเหมาะสม จำเป็นต้องหารือเจ้าหน้าที่พัสดุโดยตำแหน่ง หรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงของหน่วยงาน

2.5 ทำประชาวิจารณ์ ตามระยะเวลาที่กำหนดเพื่อรับฟังความคิดเห็น พร้อมทั้งนำ ร่าง TOR ประกาศเผยแพร่หลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์หน่วยงาน เว็บไซต์กรมบัญชีกลาง

2.6 กระจายประกาศประกวดราคา ประกาศเผยแพร่หลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์หน่วยงาน เว็บไซต์กรมบัญชีกลาง และบอร์ดหน้าสำนักงาน

2.7 ทำตารางเปรียบเทียบคุณลักษณะที่กำหนด และที่ผู้ยื่นข้อเสนอเปรียบเทียบ

2.8 ตรวจสอบเอกสาร แคตตาล็อกอย่างละเอียดถี่ถ้วน รวมถึงหนังสือรับรอง ใบอนุญาตต่าง ๆ